

Postępy w integracji europejskiej państw Kaukazu Południowego

Rafał Sadowski

Unia Europejska rozpoczęła negocjacje o ułatwieniach wizowych i readmisji z Armenią 27 lutego i z Azerbejdżanem 1 marca. W konkluzjach Rady UE z 27 lutego odnotowano też postępy w negocjacjach umów stowarzyszeniowych trzech państw kaukaskich z Unią (zwłaszcza w przypadku Gruzji i Armenii). 20 lutego Komisja podjęła decyzję o rozpoczęciu negocjacji o strefie wolnego handlu (DCFTA) z Armenią, która spełniła warunki wstępne, wprowadzając reformy w obszarze m.in. regulacji technicznych, standardów sanitarnych i fitosanitarnych oraz ochrony własności intelektualnej. W przypadku Azerbejdżanu, który nie będąc członkiem WTO nie może rozpocząć negocjacji o DCFTA, Unia zapowiada rozszerzenie zapisów umowy o partnerstwie i współpracy (PCA) dotyczących handlu i inwestycji. W lutym przedstawiciele UE odbyli serię rozmów w państwach regionu oraz w Rosji dotyczących kwestii uregulowania konfliktów w Karabachu oraz Abchazji i Osetii Południowej.

Komentarz

- Zbliżenie państw Kaukazu Południowego z UE postępuje w ramach działań Europejskiej Polityki Sąsiedztwa. Państwa regionu osiągnęły pewne postępy w integracji europejskiej, stopniowo dostosowując prawo do rozwiązań unijnych, rozszerzając współpracę z instytucjami i agendami UE oraz zwiększając uczestnictwo w programach unijnych. Zacieśnienie współdziałania dotyczy przede wszystkim dziedzin, w których władze państw regionu wykazują zainteresowanie – współpracy sektorowej w wybranych obszarach oraz wsparcia ze strony Unii. W sytuacji wyhamowania integracji europejskiej Ukrainy oraz zamrożenia relacji unijno-białoruskich, państwa Kaukazu – przede wszystkim Gruzja – powoli zbliżają się w ramach biurokratycznego procesu zacieśniania relacji z UE do stanu zaawansowania krajów Europy Wschodniej (a Białoruś znacznie wyprzedzają).
- Choć Kaukaz nie jest obecnie priorytetowym obszarem zainteresowania dla Brukseli, ww. procesy wymuszają większe zaangażowanie UE w regionie. Kluczowym zagrożeniem dla procesu integracji europejskiej jest niedostateczny stan demokracji w państwach regionu. Istotny wpływ na jego dynamikę będzie mieć przebieg wyborów w poszczególnych krajach – parlamentarnych w Gruzji i Armenii w 2012 roku i prezydenckich we wszystkich trzech państwach w roku 2013. Presja unijna może okazać

się ważnym czynnikiem, motywującym władze, przede wszystkim w Gruzji, do przeprowadzenia uczciwych wyborów. Negatywnym uwarunkowaniem jest też bardzo wysoki poziom korupcji w Azerbejdżanie i Armenii, a także w przypadku wszystkich krajów efektywna implementacja reform (wiele z nich pozostaje tylko na papierze) oraz tempo ich wdrażania.

- Unia zapowiada także zwiększenie zaangażowania w uregulowanie konfliktów regionalnych. Jednakże wobec słabej pozycji politycznej i braku skutecznych instrumentów możliwości oddziaływania Unii są niewielkie i nie wydaje się, by była ona w stanie doprowadzić do przełomu w przewidywalnym czasie. W związku z tym działania unijne będą zapewne skupiać się na próbach aktywizacji dialogu pomiędzy skonfliktowanymi stronami i uruchomienia projektów stymulujących kontakty pomiędzy społeczeństwami.